

Turcja negocjuje z Rosją i Wenezuelą

9 czerwca 2022

We środę, 8. czerwca miała miejsce wizyta prezydenta Wenezueli Nicolása Maduro w Ankarze, gdzie spotkał się z prezydentem Turcji Recepem Tayyipem Erdoğanem. Nieco wcześniej, tego samego dnia w pałacu prezydenckim (tur. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi) w Ankarze R.T. Erdoğan spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Rosji Siergiejem Ławrowem. Brak informacji, czy doszło przy tej okazji do rozmów wenezuelskiego przywódcy i rosyjskiego ministra.

S. Ławrow i turecki minister spraw zagranicznych Mevlüt Çavuşoğlu wyrazili swoje poparcie dla koncepcji sekretarza generalnego ONZ Antonio Guterresa otwarcia „bezpiecznego korytarza” na Morzu Czarnym do eksportu 22 mln. ton ukraińskich zbóż zalegających obecnie w silosach oraz wyraziły oczekiwanie ograniczenia sankcji nałożonych na Rosję w sferze bankowości i żeglugi, uniemożliwiających jej eksport własnych zbóż i nawozów. Rosja zażądała od Kijowa rozminowania wód wokół Odessy, gwarantując niewykorzystanie ich do rozszerzenia ataku na Ukrainę. Turcja zgłosiła z kolei gotowość pomocy w „usprawnieniu i ochronie” transportów z Odessy.

Kijów odrzucił jednak postulaty rozminowania wód wokół Odessy domagając się osłony transportów przez NATO i dostaw broni dla odstraszania i neutralizacji zagrożeń na morzu. Równocześnie Unia Europejska, ustami przewodniczącej Komisji Europejskiej Ursuli von der Leyen i przewodniczącego Rady Europejskiej Charlesa Michela, wyraziła nieufność wobec rosyjskich zapewnień o niewykorzystaniu rozminowania wód wokół Odessy przeciw Ukrainie i oskarżyła Moskwę o wykorzystywanie kwestii dostaw żywności jako broni.

Ukraina jest największym na świecie eksporterem pszenicy, kukurydzy i oleju słonecznikowego, jednak po rozpoczęciu rosyjskiej inwazji na ten kraj, jej porty czarnomorskie zostały zaminowane i są blokowane przez Rosję. Równocześnie Ukraina zaminowała własny port w Odessie, by uniemożliwić rosyjski desant w tym mieście. Delegacja ukraińska nie została zaproszona na spotkanie w Ankarze, pomimo że Turcja stara się zachować poprawne relacje równocześnie z Moskwą i Kijowem, potępiając rosyjską agresję, zarazem jednak nie dołączywszy do sankcji przeciw Rosji. Rosjanie i Turcy zignorowali również wyrażenie gotowości przez Grecję do udostępnienia swojej floty handlowej do wywozu ukraińskich zbóż, Ankara zaś w ostatnich dniach zaostrzyła swój ton wobec Grecji i Cypru.

Zbliżenie stanowisk Ankary i Moskwy ma za podstawę planowaną ofensywę Turcji w północnej Syrii przeciw działającym tam kurdyjskim Powszechnym Jednostkom Obrony (YPG, kurd. Yekîneyên Parastina Gel), będącym zbrojnym ramieniem Partii Unii Demokratycznej (PYD, kurd. Partiya Yekîtiya Demokrat), która jest syryjską odnogą Partii Pracujących Kurdystanu (PKK, kurd. Partiya Karkerên Kurdistanê) walczącej o secesję tureckiego Kurdystanu. Ankara zabiega o przychyłność Moskwy wobec planowanej operacji wojskowej. Poparcie Szwecji i Finlandii dla separatystów kurdyjskich sprawiło też, że Turcja blokuje przystąpienie obydwu tych państw do NATO, co stało się dodatkowym czynnikiem zbliżenia z Rosją.

Spotkanie R.T. Erdoğan i N. Maduro odbyło się równoległe do trwającego w dniach 7-10 czerwca Szczytu Ameryk w Los Angeles, do udziału w którym, za sprawą USA, nie zostali dopuszczeni przywódcy Wenezueli, Kuby i Nikaragui. Z kolei samolot wiozący rosyjskiego ministra S. Ławrowa do Serbii nie został wpuszczony w przestrzeń powietrzną Bułgarii, Macedonii Północnej i Czarnogóry.

Na konferencji prasowej po spotkaniu z N. Maduro turecki przywódca stwierdził, że jego państwo jest przeciwko „jednostronnym” sankcjom USA nałożonym na Wenezuelę. „Zawsze

będziemy po stronie przyjacielskiego i bratniego ludu Wenezueli” powiedział R.T. Erdoğan, wyrażając też nadzieję że będzie mógł odwiedzić Caracas w kolejnym miesiącu. N. Maduro podziękował swojemu tureckiemu partnerowi za pomoc udzieloną Wenezueli przez Turcję podczas epidemii COVID-19.

Podczas wizyty, Turcja i Wenezuela podpisały umowy o współpracy w dziedzinie bankowości, rolnictwa i turystyki. Wymiana handlowa Turcji i Wenezueli wzrosła w ostatnich latach do wartości 850 mln USD. Według danych przytaczanych przez działające przy Instytucie Technologii Massachusetts (MIT) Obserwatorium Złożoności Gospodarczej (OEC), eksport Wenezueli do Turcji w 2020 r. osiągnął wartość 48,6 mln USD, zaś Turcji do Wenezueli wartość 236 mln USD.

Wenezuela eksportuje do Turcji głównie metale: żelazo (89,3% eksportu) i aluminium (4,5% eksportu) oraz rośliny strączkowe (4,7% eksportu). Eksport turecki jest bardziej zróżnicowany, a najważniejszymi w nim pozycjami są produkty spożywcze: makaron (49,5% eksportu) a także wypieki, czekolada i inne produkty piekarnicze (kolejnych ok. 5% eksportu), mąka i inne produkty roślinne (ok. 25% eksportu) oraz nawozy mineralne i chemiczne (3,3% eksportu).

Szczególne znaczenie dla odciętego przez USA od innych źródeł dochodu ma sprzedaż złota Ankarze. Prezydent R.T. Erdoğan był pierwszym zagranicznym przywódcą, który odwiedził Caracas po wygranych przez N. Maduro wyborach prezydenckich z 2018 r. Od tamtej pory wenezuelski przywódca zdążył już złożyć kilka wizyt w Turcji, która obok Iranu i Rosji, pozostaje lojalnym sojusznikiem Caracas.

Aktywność dyplomatyczna i militarna Turcji wobec wojny rosyjsko-ukraińskiej gdzie Ankara stara się występować jako mediator, a także na teatrach zakaukaskim, syryjskim, libijskim i Morza Czerwonego, świadczy o wzroście pozycji Turcji oraz niezdolności Rosji do monopolizacji wpływów na tych obszarach. Turcja pozostaje jednak wciąż słabszym

partnerem Rosji, toteż potrzebuje sankcji Moskwy dla swych działań. Mocarstwowe aspiracje Turcji kierują ją na tor antysystemowy, obejmując zacieśnienie z również antysystemowymi państwami Ameryki Łacińskiej, unikających z kolei dzięki temu izolacji przez USA.

Autorstwo: Ronald Lasecki

Źródło: MyslPolska.pl